

SVENSKA AKADEMIEN

Biobibliográfiai jegyzet -

Kertész Imre 1929, november 9-én született Budapesten. Zsidó származású. 1944-ben Auschwitzba deportálták, majd onnan Buchenwaldba, ahonnan 1945-ben kiszabadult. Miután Magyarországra visszatért, 1948-tól a budapesti *Világosság* című lapnak dolgozott, de 1951-ben, mikor a lap párthű lett, felmondtak neki. Ezután két évig katona volt, s azóta független íróként él és alkot mint műfordító. Német nyelvű szerzőket fordít, Nietzschét, Hofmannsthalt, Schnitzlert, Freudot, Rothot, Wittgensteint és Canettit, akik mind befolyással voltak művészetére.

1975-ben jelent meg Kertész első regénye, a *Sorstalanság*, amely auschwitzi és buchenwaldi élményeire épül. Ő maga azt mondja: „Ha egy új regényre gondolok, mindig Auschwitz jut eszembe.” Ez azonban nem jelenti azt, hogy a *Sorstalanság* egyszerű értelemben önéletrajzi volna: Kertész azt mondja, hogy önéletrajzi regényformát használt, de regénye nem önéletrajz regény. A *Sorstalanság*ot először visszautasították. Mikor a regény 1975-ben végre megjelent, teljes csend fogadta. Ezt a tapasztalatot írta meg Kertész. *A Kudarc*-ban (2000). Ezt a regényt egy trilógia második részének szokták tekinteni, amelynek első része a *Sorstalanság* (1975), harmadik része pedig a *Kaddis a meg nem született gyermekért* (1996). Kaddis a neve annak az imának, amelyet a zsidók a halottaikért mondanak. A *Kaddis*-ban újra megjelenik Köves György, a *Sorstalanság* és *A Kudarc* főszereplője. Elmondja a kaddisát a gyerekért, akit nem hajlandó a világra nemzeni, a világra amely megengedte Auschwitzot. További prózai művei : *A nyomkereső*-című elbeszélés (1977) és *Az angol lobogó* című novelláskötet (1991).

Az 1992-ben megjelent *Gályanapló*, egy szépirodalmi formában megírt mű, amely az 1961-91-es éveket fogja át. *A változás krónikája* (1997) folytatja ezt a belső monológot ; az 1991 és 1995 között készített jegyzetei alapján. Az 1989-es politikai változások után Kertésznek lehetősége volt a nyilános szerepelésre. Eőadásai, esszéi három kötetben vannak összegyűjtve : *A holocaust mint kultúra* (1993), *A gondolatnyi csend, amíg a kivégzőosztag újratölt* (1998), valamint *A száműzött nyelv* (2001).

Kertész 1995-ben megkapta a „Brandenburger Literaturpreis”-t, 1997-ben a Kossuth-díjat és a „Leipziger Buchpreis zur Europäischen Verständigung”-ot és 2000-ben a „WELT-Literaturpreis”-t, a „Herder-Preis”-t, 2001-ben a „Ehrenpreis der Robert-Bosch-Stiftung” és 2002-ben a „Hans-Sahl-Preis”-t.

Művek

Sorstalanság. – Budapest, 1975

A nyomkereső: Két regény. – Budapest, 1977

A kudarc. – Budapest, 1988

Kaddis a meg nem született gyermekért. – Budapest, 1990

Az angol lobogó. – Budapest, 1991

Gályanapló. – Budapest, 1992

A holocaust mint kultúra : három előadás. – Budapest, 1993

Jegyzőkönyv / Kertész Imre ; Élet és Irodalom / Esterházy Péter. – Budapest, 1993

Valaki más : a változás krónikája. – Budapest, 1997

A gondolatnyi csend, amíg a kivégzőosztag újratölt. – Budapest, 1998

A száműzött nyelv. – Budapest, 2001

Verk på svenska

Steg för steg : roman / översatt av Maria Ortman. – Bromma : Fripress, 1985. – Orig:s titel: Sorstalanság

Kaddish för ett ofött barn / översättning av Ervin Rosenberg. – Stockholm : Norstedt, 1996. – Orig:s titel: Kaddis a meg nem született gyermekért

Mannen utan öde / översatt av Maria Ortman. – Stockholm : Norstedt, 1998. – Tidigare utg. med titeln: Steg för steg. – Orig:s titel: Sorstalanság

Fiasko / översättning av Ervin Rosenberg. – Stockholm : Norstedt, 2000. – Orig:s titel: A kudarc

Galärdagbok / översättning av Ervin Rosenberg. – Stockholm : Norstedt, 2002. – Orig:s titel: Gályanapló

Werke auf deutsch

Mensch ohne Schicksal / Dt. von Jörg Buschmann. – Berlin : Rütten u. Loening, 1990. – Orig.: Sorstalanság

Kaddisch für ein nicht geborenes Kind / aus dem Ungar. von György Buda und Kristin Schwamm. – Berlin : Rowohlt, 1992. – Orig.: Kaddis a meg nem született gyermekért

Galeerentagebuch / aus dem Ungar. von Kristin Schwamm. – Berlin : Rowohlt, 1993. – Orig.: Gályanapló

Eine Geschichte : zwei Geschichten / Imre Kertész ; Péter Esterházy. Aus dem Ungar. von Kristin Schwamm und Hans Skirecki. – Salzburg: Residenz-Verl., 1994. – Orig. :

Jegyzőkönyv

Meine Rede über das Jahrhundert. – Hamburg : Hamburger Ed., 1995

Eine Zurückweisung : Buch und CD zum Brandenburgischen Literaturpreis 1995. – Potsdam : Vacat, 1995

Roman eines Schicksallosen / aus dem Ungar. von Christina Viragh. – Berlin : Rowohlt, 1996. – Orig.: Sorstalanság

Ich – ein anderer / aus dem Ungar. von Ilma Rakusa. – Berlin : Rowohlt, 1998. – Orig.: Valaki más : a változás krónikája

Die englische Flagge : Erzählungen / aus dem Ungar. von György Buda und Kristin Schwamm. – Reinbek bei Hamburg : Rowohlt Taschenbuch Verl., 1999. – Inhalt : Die englische Flagge; Der Spurensucher; Protokoll. – Orig. : Az angol lobogó; A nyomkereső; Jegyzőkönyv

Eine Gedankenlänge Stille, während das Erschießungskommando neu lädt : Essays / aus dem Ungar. von György Buda ... – Reinbek bei Hamburg : Rowohlt Taschenbuch Verl., 1999. – Orig. : A gondolatnyi csend, amíg a kivégzőosztag újratölt

Fiasko / aus dem Ungar. von György Buda und Agnes Relle. – Frankfurt am Main : Büchergilde Gutenberg, 2000. – Orig. : A kudarc

Works in English

Fateless / translated by Christopher C. Wilson and Katharina M. Wilson. – Evanston, Ill. : Northwestern University Press, 1992. – Uniform title: Sorstalanság

Kaddish for a child not born / translated by Christopher C. Wilson and Katharina M. Wilson. – Evanston, Ill. : Hydra Books, 1997. – Uniform title: Kaddis a meg nem született gyermekért

Œuvres en français

Kaddish pour l'enfant qui ne naîtra pas : roman / trad. du hongrois par Natalia Zaremba-Huzsvai et Charles Zaremba. – Arles : Actes Sud, 1995. – Traduction de: Kaddis a meg nem született gyermekért

Etre sans destin : roman / trad. du hongrois par Natalia et Charles Zaremba. – Arles : Actes Sud, 1997. – Traduction de: Sorstalanság

Un autre : chronique d'une métamorphose / trad. du hongrois par Natalia et Charles Zaremba. – Arles : Actes Sud, 1999. – Traduction de: Valaki más : a változás krónikája

Le refus : roman / trad. du hongrois par Natalia Zaremba-Huzsvai ; en collab. avec Charles Zaremba. – Arles : Actes Sud, 2001. – Traduction de: A kudarc